

Recentní nález *Ptilodactyla exotica* v České republice (Coleoptera: Ptilodactylidae)**Recent records of *Ptilodactyla exotica* in the Czech Republic
(Coleoptera: Ptilodactylidae)**Miroslav ZÚBER¹⁾ & Miloš KREJČÍŘ²⁾¹⁾Bradlec, Bezděžská 45, 293 06 Kosmonosy;

e-mail: miroslav.zuber@seznam.cz

²⁾Havlíčkova 1706, 258 01 Vlašim;

e-mail: milos.krejcir@gmail.com

Coleoptera, Ptilodactylidae, *Ptilodactyla exotica*, Czech Republic

Abstract. *Ptilodactyla exotica* Chapin, 1927 has recently been recorded from the Czech Republic. This species was introduced into Europe with tropical plants. A large number of specimens (total 111) was found in central Bohemia: Vlašim in 2019 and 2020.

Ptilodactyla exotica Chapin, 1927 je zástupce tropické čeledi Ptilodactylidae, který byl popsán ze skleníků v USA, jeho původní výskyt je neznámý (Chapin 1927). Larvy rodu *Ptilodactyla* Illiger, 1807 se vyvíjejí v půdě, což je důvodem jejich častého dovážení s tropickými rostlinami do Evropy, kde vytváří dlouhodobě životaschopné populace. Druh *Ptilodactyla exotica* byl do Evropy zavlečen již na počátku 20. století, vyskytuje se zde především ve sklenicích s tropickými rostlinami (Mann 2006). Exemplář chycený na Slovensku přiletěl otevřeným oknem do bytu na světlo stolní lampy (Majzlan 1993, Schillhammer 1993), což svědčí i o možnosti šíření mimo skleníky za příhodných venkovních podmínek.

V České republice byl poprvé publikován v roce 2009 v jediném kusu ze sbírky S. Kadlece z roku 1980 (Hájek 2009). Hájek (2009) rovněž uvádí taxonomické zařazení, bionomii a podrobný popis čeledi Ptilodactylidae i druhu *P. exotica*, včetně fotografie a odkazů na literaturu, podle které lze čeleď Ptilodactylidae identifikovat (např. Lucht 1998).

Dne 28. VIII. 2019 byl překvapivě chycen sameček *P. exotica* v zasedací místnosti v areálu průmyslového podniku ve Vlašimi. Následným pátráním pak byly postupně M. Krejčířem nacházeny další kusy ve vstupní hale podniku, kde bylo umístěno několik rostlin v květináčích. Jednalo se o áronovité rostliny rodu *Aglaonema* (čeleď Araceae), původem z tropické Asie, které sem dodal místní zahradník z velkoobchodu. Většina kusů *Ptilodactyla exotica* byla nalezena převážně v prostoru vstupní haly, na parapetu okna nad tělesem ústředního topení, někteří jedinci pak na jiných místech, část exemplářů byla mrtvá pod tělesem topení a některé kusy byly v prostoru haly v pavučinách. Dva květináče jsou umístěny přímo před oknem a zde bylo zjištěno i místo s největším výskytem. Stačilo pak každodenně obcházet okolí květináčů a pravidelně zde bylo nacházeno 1–4 (mimořádně i více) kusů denně. Vzhledem k velkému počtu nalezených jedinců lze předpokládat, že se zde brouci i úspěšně páří a rozmnožují.

Druh bude v České republice rozšířen pravděpodobně více, zejména ve sklenicích s pěstovanými rostlinami či zahradnictvích, odkud se může dostat i na další místa.

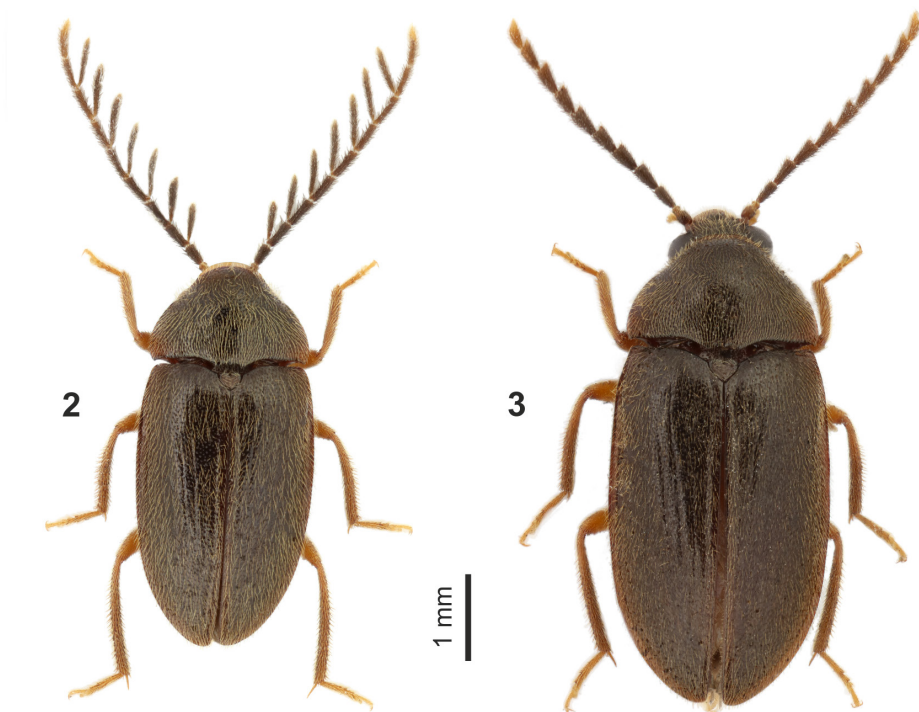

Obr. 1. Místo nálezu většiny kusů *Ptilodactyla exotica* Chapin, 1927.

Fig. 1. Collecting locality of most of the specimens *Ptilodactyla exotica* Chapin, 1927.

Studovaný materiál. Studovaný materiál. Bohemia centr., Vlašim (6255), 28.VIII.2019, 1 ♂; 19.IX.2019, 1 ♀; 21.IX.2019, 1 ♂, 1 ♀; 23.IX.2019, 7 ♂♂, 2 ♀♀, nalezení mrtví na parapetu okna za tělesem ústředního topení; 24.IX.2019, 1 ♀; 1.X.2019 1 ♂ mrtvý na parapetu okna, 3 ex. mrtví v zámotku v pavučině; 22.X.2019, 3 ♂♂; 24.X.2019, 1 ♂ mrtvý na parapetu okna; 31.X.2019, 1 ♂ mrtvý na parapetu okna; 2.XI.2019, 4 ♂♂ mrtví za tělesem ústředního topení; 4.XI.2019, 3 ♂♂ na parapetu okna; 5.XI.2019, 1 ♀; 7.XI.2019, 1 ♂; 8.XI.2019, 1 ♂; 9.XI.2019, 1 ♂; 14.XI.2019, 1 ♂; 25.XI.2019, 1 ♂; 9.XII.2019, 1 ♂, 2 ♀♀; 17.XII.2019, 1 ♂, 19.XII.2019, 4 ♂♂; 30.XII.2019, 2 ♂♂; 2.I.2020, 5 ♂♂; 3.I.2020, 3 ♂♂, 3 ♀♀; 6.I.2020, 4 ♂♂, 1 ♀; 7.I.2020, 1 ♂; 9.I.2020, 1 ♂; 13.I.2020, 1 ♂, 2 ♀♀; 15.I.2020, 3 ♂♂; 16.I.2020, 2 ♂♂; 17.I.2020, 3 ♂♂; 20.I.2020, 1 ♂; 21.I.2020, 1 ♂; 29.I.2020, 1 ♀♀; 31.I.2020, 1 ♀; 3.II.2020, 1 ♂, 1 ♀; 4.II.2020, 1 ♂; 5.II.2020, 2 ♂♂; 6.II.2020, 3 ♂♂, 1 ♀; 7.II.2020, 1 ♂, 1 ♀; 10.II.2020, 3 ♂♂; 11.II.2020, 1 ♂ 2 ♀; 12.II.2020, 4 ♀♀; 13.II.2020, 2 ♂♂, 1 ♀; 14.II.2020, 1 ♂, 1 ♀; 17.II.2020, 2 ♀♀; 18.II.2020, 1 ♀; 19.II.2020, 1 ♀; 20.II.2020, 2 ♂♂. Všechny kusy M. Krejčíř lgt., M. Zúber det., coll. O. Konvička (Zlín), M. Krejčíř (Vlašim), V. Novák (Praha), J. Pelikán (Hradec Králové), J. Plecháč (Pecka), J. Růžička (Praha), T. Růžička (Praha), Severočeské muzeum Liberec, D. Sommer (Sušice), M. Škorpík (Znojmo), J. Ch. Vávra (Ostrava) et M. Zúber (Bradlec).

PODĚKOVÁNÍ. Děkujeme Janu Růžickovi (Praha) a Pavlu Jakubcovi (Praha) za připomínky k textu a za zhotovení fotografií *Ptilodactyla exotica*.

Obr. 2–3. *Ptilodactyla exotica* Chapin, 1927, habitus dorzálně. 2 – samec, 3 – samička.
Figs 2–3. *Ptilodactyla exotica* Chapin, 1927, habitus in dorsal view. 2 – male, 3 – female.

LITERATURA

- CHAPIN E. A. 1927: The North American species of *Ptilodactyla* (Coleoptera: Helodidae). *Transactions of the American Entomological Society* **53**: 241–248 + pl. XXIII.
- HÁJEK J. 2009: *Ptilodactyla exotica* (Coleoptera: Ptilodactylidae) nalezena v České republice. (*Ptilodactyla exotica* (Coleoptera: Ptilodactylidae) found in the Czech Republic). *Klapalekiana* **45**: 229–232 (in Czech, English summary).
- LUCHT W. H. 1998: Familie Ptilodactylidae. P. 236. In: LUCHT W. & KLAUSNITZER B. (eds): *Die Käfer Mitteleuropas. Band 15. (4. Supplementband)*. Goecke & Evers, Krefeld, 398 pp.
- MAJZLAN O. 1993: *Ptilodactyla* sp. (Coleoptera, Ptilodactylidae) the first find in Slovakia. *Acta Zoologica Universitatis Comenianae* **37**: 85–87.
- MANN D. J. 2006: *Ptilodactyla exotica* Chapin, 1927 (Coleoptera: Ptilodactylidae: Ptilodactylinae) established breeding under glass in Britain, with a brief discussion on the family Ptilodactylidae. *Entomologist's Monthly Magazine* **142**: 67–79.
- SCHILLHAMMER H. 1993: Bemerkenswerte Käferfunde aus Österreich (II) (Coleoptera). *Koleopterologische Rundschau* **63**: 325–332.

